

Havterne slår verdensrekord i fugletræk

Af: Peter Hyldgård, projektudvikler

12. januar 2010

En lille havfugl fra Grønland flyver 71.000 kilometer om året. Dansk forsker har i en ny undersøgelse kortlagt havternens træk fra pol til pol.

Havternen, den elegante havfugl, der yngler på Grønland, flyver hvert år frem og tilbage mellem Arktis og Antarktis. Dermed tilbagelægger fuglen i gennemsnit 71.000 kilometer om året. Det er verdens længste fugletræk.

På et helt liv flyver havternen en distance, der svarer til tre gange turen til månen og tilbage igen.

Nu har forsker Carsten Egevang fra Grønlands Naturinstitut i samarbejde med kollegaer fra England, USA og Island som de første kortlagt havternens træk.

»Vi vidste på forhånd, at havternen hvert efterår trækker fra Grønland til Weddell Havet ved Antarktis og tilbage igen til ynglekolonierne i Grønland om foråret. Det nye i dette studie er, at vi har fået et fantastisk indblik i, hvordan fuglene opfører sig på de tidspunkter af året, hvor vi normalt ikke har mulighed for at følge dem,« siger Carsten Egevang.

Flyver ikke den direkte vej

Forskerne brugte en ny type måleinstrument, en geo-lyslogger, der registrerer lysintensitet, som kan omsættes til en geografisk position. Resultaterne har de netop publiceret i det anerkendte videnskabelige tidsskrift 'Proceedings of the National Academy of Sciences' (PNAS).

De blev overrasket over, at fuglene **ikke** bevæger sig hurtigst muligt mod syd om efteråret, men derimod tilbringer knap en måned midt i Atlanterhavet, omkring 1000 km nord for Azorerne. Her lader de op inden den videre rejse.

Herfra fortsætter fuglene deres rejse langs Vestafrikas kyst. Men ved Kap Verde Øerne fortsatte halvdelen af fuglene langs Afrikas kyst til Sydafrika, mens den anden halvdel krydsede Atlanten for at fortsætte mod syd i farvandet ud for Sydamerika.

Havterne tilbringer vinteren ved Antarktis, hvorefter de igen flyver mod nord.

Fuglene vælger dog ikke den korteste vej hjem. I stedet for at flyve i en lige linje, flyver fuglene på en gigantisk 'S'-formet rute op gennem Atlanterhavet. Det er en omvej på mange tusinde kilometer i forhold til at flyve stik nord.

En ny undersøgelse dokumenterer, at havternen har verdensrekord i fugletræk. (Foto: Carsten Egevang)

Sådan trækker havternen Forenklet kort over havternens træk fra ynglelokaliteterne i Grønland og Island til vinterkvarteret ved Antarktis og retur. Efter at have indledt det sydgående træk (gul linje) tilbringer fuglene næsten en måned midt i Nordatlanten (lille cirkel), før de fortsætter trækket mod deres vinterkvarter ved Antarktis (stor cirkel). Om foråret sker trækket (hvid linje) på under den halve tid, som et gigantisk "S" op gennem Atlanterhavet. Særligt biologisk produktive områder i havet er vist med gule og grønne farver. (Kilde: Grønlands Naturinstitut)